

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Gymnázium duklianskych hrdinov, Komenského 16, Svidník
4. Názov projektu	Zvýšenie čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti na Gymnázium duklianskych hrdinov vo Svidníku
5. Kód projektu ITMS2014+	312011V690
6. Názov pedagogického klubu	Klub prírodovedcov
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	28.01.2021
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Gymnázium DH Svidník
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Lýdia Mačugová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	http://www.gdh.sk/kluby

11. Manažérske zhrnutie:

Krátka anotácia a kľúčové slová

Náplňou stretnutia bolo oboznámenie sa s problematikou čitateľskej gramotnosti a čítania s porozumením v prírodovedných predmetoch v teoretickej rovine a na príklade dvoch konkrétnych ukážok.

- Čitateľská gramotnosť
- Čítanie s porozumením
- Súvislé a nesúvislé texty
- Stratégie rozvoja čitateľskej gramotnosti

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Téma stretnutia: Čitateľská gramotnosť v prírodovedných predmetoch

Hlavné body:

- Čitateľská gramotnosť a čítanie s porozumením
- Vyučovanie čítania s porozumením na Slovensku a v Európe
- Texty využívané v čítaní s porozumením
- Čitateľské stratégie
- Ukážky úloh na testovanie úrovne čitateľskej gramotnosti
- Zdroje úloh

Priebeh stretnutia:

V úvode stretnutia sme sa zamysleli nad tým, čo rozumieme pod pojmami čitateľská gramotnosť a čítanie s porozumením, pričom účastníci vyjadrili svoje názory v krátkej diskusii.

V nasledujúcej časti RNDr. V. Fedorková prezentovala dôležité pojmy súvisiace s čitateľskou gramotnosťou. Bolo vysvetlené, čo je to čitateľská gramotnosť a jej význam pre každého človeka v bežnom živote. Čítanie s porozumením by malo tvoriť kľúčovú zložku vzdelávania, malo by byť základom prípravy študentov na reálny život. V informačnej spoločnosti je potrebné naučiť mladých ľudí pracovať s informáciami efektívne. Mali by byť schopní informácie triediť, hodnotiť a vhodne použiť. Iba tak majú šancu presadiť sa na trhu práce, byť úspešní v spoločnosti, ale aj v súkromnom živote.

Boli predstavené jednotlivé etapy výučby čítania s porozumením v školskej sústave SR (alfabetizácia, plynulé čítanie, čítanie s porozumením, analýza textu, interpretácia, matainterpretácia a hodnotenie).

Ďalej sme hovorili o problémoch, ktoré sa vyskytujú v súčasnosti nielen na Slovensku a o možnostiach zlepšenia daného stavu.

V dnešnej dobe sa objavuje aj fenomén sekundárnej negramotnosti, keď ľudia vedia čítať, ale nerozumejú významu prečítaného textu, nevedia spracovať informácie obsiahnuté v texte a vybrať tie podstatné, ktoré potrebujú. Tento stav je nebezpečný nielen pre jednotlivcov, ale aj pre celú spoločnosť, pričom môže ohroziť demokraciu v daných štátoch s nízkou úrovňou čitateľskej gramotnosti, pretože ľudia môžu ľahko podľahnúť klamlivej reklame, populizmu alebo hoaxom.

U mládeže bol zaznamenaný aj jav tzv. bibliofóbie, pričom ide o trvalú ľahostajnosť voči čítaniu a knihám.

Jednotlivé krajiny majú rôzne programy a stratégie, ako zlepšiť čitateľskú gramotnosť mládeže. Na Slovensku bola vypracovaná *Národná stratégia zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania čitateľskej gramotnosti*, v ktorej je uvedených niekoľko odporúčaní – medzi nimi napr.:

- podpora spolupráce medzi žiakmi a ich aktivita
- prepájanie poznatkov z ostatných vzdelávacích predmetov na všetkých úrovniach vzdelávania
- inovovať pedagogické dokumenty, učebnice a metodické materiály
- aktivity na podporu čítania žiakov je potrebné zapracovať do školských vzdelávacích programov
- aktívne využívanie školských knižníc, tzv. čitateľských kútikov – zmeniť na moderné, atraktívne priestory
- podpora celoživotného vzdelávania v oblasti rozvoja čitateľskej gramotnosti
- zapájať aj rodičov do podpory čítania

V ostatných krajinách majú v rámci podpory čítania napr.: vyhradený čas na čítanie kníh podľa vlastného záujmu počas vyučovania, diskusie o prečítaných knihách, odporúčania od spolužiakov o prečítaných knihách, besedy s autormi, čítanie pre poslucháčov, odporúčané knihy aj na čítanie s rodičmi alebo učiteľmi.

Ďalej sme sa zamerali na strednú školu s využitím hlavnej myšlienky publikácie *Integrácia čitateľskej gramotnosti do výučby na strednej škole*, v ktorej autorky upozorňujú na fakt, že rozvíjať čitateľskú gramotnosť nestačí iba na hodinách slovenského jazyka a literatúry ako je to bežne zvykom. Učitelia jednotlivých predmetov sú kompetentní vo svojom odbore a sústreďujú sa na problematiku súvisiacu s ich predmetom. Na čitateľskú gramotnosť zabúdajú. Autorky zdôrazňujú, že táto nadpredmetová kompetencia nie je len záležitosť učiteľov slovenského jazyka a literatúry a mala by sa tomu venovať väčšia pozornosť.

Potom sme sa zamerali na texty, s ktorými môžeme pracovať. Ide o texty súvislé (výklad, opis, argumentácia, inštrukcia, dokument, hypertext) a nesúvislé (schémy, grafy, tabuľky, diagramy, mapy, formuláre, informačné hárky, poukazy, certifikáty), ako aj texty kombinované a zložené.

Podľa situácie čítania sú texty určené na: čítanie na súkromné účely, čítanie na verejné účely, čítanie na pracovné účely, čítanie na vzdelávanie.

Ďalej nasledovala praktická časť, kde sme si predstavili a ukázali čitateľské stratégie, ktoré podporujú aktívne učenie sa a prácu s textom krok za krokom. Rozobrali sme nasledujúce stratégie: SQ3R, Postup 3-2-1 a KWL.

Taktiež si učitelia mali možnosť vyskúšať praktické ukážky na úlohách použitých v testovaniach PISA – konkrétne v prvom texte *Jazero Čad* a veľmi aktuálnu tematiku práce z domu sme rozobrali v druhej ukážke *Teleworking*.

V závere stretnutia si ešte členovia klubu vymenili skúsenosti o získavaní a tvorbe zdrojov vhodných textov na čítanie s porozumením (napr. zborníky úloh z testovanie PISA, *Daj si čas*, *Kaleidoskop prírodných vied*, odborné časopisy, školské projekty) a dohodli sa, že v budúcnosti sa k téme vrátíme a rozoberieme konkrétne úlohy využívané v jednotlivých predmetoch, resp. vypracujeme komplexné úlohy.

13. Závěry a odporúčania:

Na tomto klube sa členovia oboznámili s tematikou čitateľskej gramotnosti a čítania s porozumením na Slovensku, ako aj v iných krajinách na rôznych úrovniach školského systému. Ťažisko tvorilo čítanie s porozumením u žiakov strednej školy na prírodovedných predmetoch. Keďže je to stále aktivita, ktorá sa málo využíva, nielen kvôli malému časovému priestoru, ale aj nedostatočným skúsenostiam samotných učiteľov, ukázali sme si aj konkrétne čitateľské stratégie a niekoľko zdrojov úloh, resp. textov.

Odporúčanie:

1. Odporúčame využívať čítanie s porozumením aj na hodinách prírodovedných predmetov v čo najväčšej možnej miere, čím žiaci získavajú nielen vedomosti z daného predmetu, ale najmä zručnosti využiteľné v rôznych oblastiach svojho života aj v budúcnosti, po ukončení školského vzdelávania.
2. Odporúčame vypracovať a používať komplexné úlohy na čítanie s porozumením, v ktorých budú zahrnuté úlohy z rôznych prírodovedných predmetov (resp. ich kombinácia známa v krajinách západného sveta ako „science“).

14. Vypracoval (meno, priezvisko)	RNDr. Valéria Fedorková
15. Dátum	28.1.2021
16. Podpis	
17. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Lýdia Mačugová
18. Dátum	29.1.2021
19. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu.